

Біоенергетична асоціація України

№ 488 від 30 червня 2020 р.

**Голові Комітету Верховної Ради України
з питань енергетики та житлово-
комунальних послуг
ГЕРУСУ А. М.**

**Голові Комітету Верховної Ради України
з питань екологічної політики та
природокористування
БОНДАРЕНКУ О. В.**

**Прем'єр-Міністру України
ШМИГАЛЮ Д. А.**

**в.о. Міністра енергетики України
БУСЛАВЕЦЬ О. А.**

**Міністру захисту довкілля та природних
ресурсів
АБРАМОВСЬКОМУ Р. Р.**

Вельмишановний Андрію Михайловичу!

Громадська спілка «Біоенергетична Асоціація України» (БАУ) засвідчує Вам повагу та звертається щодо наступного. 15 червня 2020 року у Верховній Раді України зареєстровано проєкт Закону № 3658 (далі – законопроєкт) про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії (АДЕ). *Підтримуємо зазначений законопроєкт №3658 вцілому, а також ряд положень, що позитивно впливатимуть на розвиток АДЕ та біоенергетики, зокрема, щодо:*

- 1) Зменшення мінімальної частки обов'язкового розподілу річних квот підтримки по окремим технологіям з **15 до 10 відсотків, оскільки це надасть можливість більш гнучко встановлювати річні квоти підтримки, надаючи переваги джерелам, які більш необхідні для енергосистеми;**
- 2) Можливості проведення аукціонів як за окремими АДЕ, так і для інших видів АДЕ, крім СЕС та ВЕС, оскільки це надасть можливість проведення аукціонів окремо для біомаси, для біогазу, або разом для всіх «інших» видів АДЕ.

Разом з тим, окремі положення законопроекту, на нашу думку, **потребують змін**, оскільки погіршують умови підтримки біоенергетичних та інших об'єктів АДЕ, порівняно з тим, що вони мають зараз, зокрема:

- 1) За законопроектом пропонується визначити розмір максимальної цінової пропозиції учасників аукціону, які виробляють електричну енергію з «інших» видів АДЕ, на рівні 12 євроцентів за 1 кіловат-годину. **Для біоенергетичних проєктів це призведе до зниження можливої верхньої межі їх цінової пропозиції на аукціоні на 3%** (з 12,39 до 12,00 євроцентів за 1 кіловат-годину). Це також суттєве зниження для цінових пропозицій мікроГЕС. Оскільки сектор біоенергетики наразі вже в понад 5 разів відстає від цілей Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року, вважаємо недопустимим зниження верхньої межі цінової пропозиції для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з біомаси і біогазу.
- 2) За законопроектом пропонується проводити аукціони відповідно до **графіку проведення аукціонів, однак не визначено часові межі їх проведення**, оскільки потенційно такий графік може взагалі не передбачати проведення аукціонів, чи їх проведення вкрай рідко. У зв'язку з цим, пропонуємо передбачити, що графік проведення аукціонів повинен передбачати проведення аукціонів не рідше ніж двічі на рік, як це передбачено чинним законом.
- 3) За законопроектом пропонується визначити частку річної квоти підтримки, яку може отримати один кінцевий бенефіціарний власник (контролер) за один календарний рік, **у розмірі 35 відсотків замість 25 відсотків. Однак, на нашу думку, така зміна призведе до зосередження ринку в руках «крупних» гравців.** З цією нормою більше крупних гравців виграють аукціони і більше малих гравців їх програють, тому пропонуємо її не змінювати.
- 4) За законопроектом пропонується встановлення до 31 грудня 2029 року похибки прогнозування для об'єктів, що виробляють електричну енергію з енергії вітру не більш ніж 10%, та для об'єктів, що виробляють електричну енергію з енергії сонця, не більше 5%. **При цьому жодних допустимих відхилень фактичних погодинних обсягів відпуску електричної енергії для суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з біомаси, не передбачено.** Однак виробництво електроенергії з біомаси не дає можливості забезпечення стабільного виробництва електроенергії без будь-яких відхилень з наступних причин. При виробництві електроенергії використовуються відходи від лісової продукції, сільського господарства. Вказані відходи, на відміну від газу, вугілля та інше, по своїй структурі є неоднорідними та з різними характеристиками, які впливають на процес виробництва електроенергії: вологістю – від 20 до 50 %, калорійністю – від 1900 ккал/кг до 3400 ккал/кг, питомою вагою деревини від 400кг/м³ (листяні та хвойні породи) до 850 кг/м³ (твердолистяні породи). При спалюванні цих відходів постійно змінюються

показники роботи котла та відбувається нерівномірність вироблення пари, яка подається на турбогенератор, який, в свою чергу, через різну кількість пари виробляє різну кількість електроенергії, що подається в мережу. Тому забезпечити нульові відхилення від прогнозованої та відпущеної електричної енергії при її виробництві з біомаси на практиці є неможливим. За таких умов, пропонуємо аналогічно як для виробників електричної енергії, що використовують енергію вітру та сонця, **передбачити відсоток допустимих відхилень для суб'єктів, які використовують біомасу.**

З огляду на те, що зазначеним законопроектом запроваджується відповідальність за небаланси, **пропонуємо запровадити механізм для згладжування пікових навантажень, зокрема шляхом використання накопичувачів енергії**, при цьому надати можливість користуватися чинним розміром «зеленого» тарифу для тих суб'єктів господарювання, що використовують зазначені накопичувачі.

Оскільки призначенням законопроекту є реалізація положень Меморандуму про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері відновлюваної енергетики, **пропонуємо закріпити окремі його положення на рівні закону.** Зокрема, пункт 3 Меморандуму встановлює, що державні органи України забезпечать повну та своєчасну поточну оплату Гарантованим покупцем виробникам ВДЕ за відпущену ними електричну енергію з місяця, наступного за місяцем, в якому Закон про домовленості набуде чинності. Зазначене положення дуже важливе для відновлення довіри інвесторів і кредиторів, а тому повинно бути чітко відображене у законопроекті. Аналогічно, пункт 4 Меморандуму передбачає, що державні органи України забезпечать погашення наявної заборгованості за електричну енергію, що виникла у Гарантованого покупця перед виробниками ВДЕ починаючи з 1 січня 2020 року у строк до 31 грудня 2021 року. Сплата заборгованості відбуватиметься за таким графіком: 40 відсотків у 4 кварталі 2020 року та по 15 відсотків щокварталу впродовж 2021 року. Оскільки сума заборгованості значна та у більшості виробників ВДЕ виникає потреба реструктурувати кредити з фінансовими інституціями, дуже важливо мати зазначений графік погашення заборгованості саме на рівні закону, який має обов'язкову юридичну силу, а не лише на рівні Меморандуму, що дозволить як фінансовим інституціям, так і виробникам корегувати відповідні моделі та узгоджувати графіки погашення кредитів. У зв'язку з цим, пропонуємо закріпити зазначені положення на рівні закону.

Крім того, пропонуємо Прикінцеві та перехідні положення законопроекту **доповнити нормою про необхідність оплати відпущеної електричної енергії, виробленої з біомаси і біогазу, у розмірі не менше 60 відсотків суми, яка підлягає оплаті у відповідному розрахунковому періоді (місяці), включаючи оплату заборгованості, що виникла у попередні періоди, оскільки на сьогодні присутній значний дисбаланс виплат гарантованого покупця за «зеленим тарифом».** Так, у 2019

UABIO

Біоенергетична асоціація України

році 89% виплат по «зеленому тарифу» отримали сонячні та вітрові електростанції, при цьому на станції на біомасі та біогазі припало 7% виплат. Вартість сировини в затратах підприємств, що виробляють електричну енергію з біомаси і біогазу, складає близько 60%, тому відсутність оплати від гарантованого покупця ставить їх під загрозу закриття. В свою чергу це призведе до закриття робочих місць як на самих станціях, так і на суміжних виробництвах. Натомість такі електростанції створюють позитивний вплив на довкілля, адже забезпечують переробку відходів, тому потребують реальної підтримки держави.

Просимо Вас розглянути пропозиції Біоенергетичної Асоціації України та внести їх до законопроекту №3658.

Додаток. Порівняльна таблиця змін до законопроекту №3658.

**З повагою,
Голова Правління
Біоенергетичної Асоціації України**

Гелетуха Г. Г.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

змін до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» (реєстр. № 3658)

Зміст положення проекту акта законодавства	Пропозиції щодо поправок до другого читання	Пояснення змін
Закон України «Про альтернативні джерела енергії»		
Стаття 9³. Стимулювання виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку	Стаття 9³. Стимулювання виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку	
<...>	<...>	
Аукціони запроваджуються з 1 липня 2019 року та проводяться по 31 грудня 2029 року. Аукціони з розподілу річних квот підтримки проводяться згідно з графіком проведення аукціонів на відповідний рік.	Аукціони запроваджуються з 1 липня 2019 року та проводяться по 31 грудня 2029 року. Аукціони з розподілу річних квот підтримки проводяться згідно з графіком проведення аукціонів на відповідний рік, але не рідше, ніж двічі на рік, не пізніше 1 квітня та 1 жовтня відповідного року.	Встановлення часових меж для проведення аукціонів згідно з графіком проведення аукціонів на відповідний рік.
<...>	<...>	
Цінова пропозиція учасника аукціону, що бере участь в аукціоні з розподілу частини квоти підтримки для об'єктів електроенергетики або черг (пускових комплексів) об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії (крім енергії вітру, енергії сонячного випромінювання, доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими	Цінова пропозиція учасника аукціону, що бере участь в аукціоні з розподілу частини квоти підтримки для об'єктів електроенергетики або черг (пускових комплексів) об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції), не може бути вищою за рівень "зеленого" тарифу, встановленого відповідно до статті 9-1 цього	Для біоенергетичних проектів встановлення максимальної цінової пропозиції на рівні 12 євроцентів за 1 кіловат-годину призведе до зниження можливої верхньої межі їх цінової пропозиції на аукціоні на 3% (з 12,39 до 12,00 євроцентів за 1 кіловат-годину). Це також суттєве зниження для цінових пропозицій мікроГЕС. Оскільки сектор біоенергетики наразі вже в понад 5 разів відстає від цілей Національного плану дій з

гідроелектростанціями), не може бути вищою за 12 євроцентів за 1 кіловат-годину.	Закону для електроенергії, виробленої з біомаси, на 1 січня 2020 року.	відновлюваної енергетики на період до 2020 року, таке зниження є недопустимим.
<...>	<...>	
За результатами проведених у відповідному році аукціонів з розподілу річної квоти підтримки суб'єкт господарювання самостійно або разом з іншими суб'єктами господарювання, з якими має спільного кінцевого бенефіціарного власника (контролера), має право отримати не більше 35 відсотків обсягу річної квоти підтримки на відповідний рік.	За результатами проведених у відповідному році аукціонів з розподілу річної квоти підтримки суб'єкт господарювання самостійно або разом з іншими суб'єктами господарювання, з якими має спільного кінцевого бенефіціарного власника (контролера), має право отримати не більше 25 відсотків обсягу річної квоти підтримки на відповідний рік.	Визначення частки річної квоти підтримки, яку може отримати один кінцевий бенефіціарний власник (контролер) за один календарний рік, у розмірі 35 відсотків призведе до зосередження ринку в руках «крупних» гравців. З цією нормою більше крупних гравців виграють аукціони і більше малих гравців їх програють.
Стаття 9⁴. Особливості встановлення “зеленого” тарифу для суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, на період з 1 липня 2020 року по 31 грудня 2029 року.	Стаття 9⁴. Особливості встановлення “зеленого” тарифу для суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, на період з 1 липня 2020 року по 31 грудня 2029 року.	
<...>	<...>	
Держава гарантує, що на період з 1 липня 2020 року до 31 грудня 2029 року для суб'єктів господарювання, яким “зелені” тарифи встановлені або будуть встановлені відповідно до частини третьої цієї статті, “зелені” тарифи не будуть змінені або відмінені, а понижуючі коефіцієнти не будуть змінені або застосовані будь-яким іншим чином, що може призвести до втрат та/або збитків та/або недержання правомірно очікуваних доходів такими суб'єктами господарювання.	Держава гарантує, що на період з 1 липня 2020 року до 31 грудня 2029 року для суб'єктів господарювання, яким “зелені” тарифи встановлені або будуть встановлені відповідно до частини третьої цієї статті, “зелені” тарифи не будуть змінені або відмінені, а понижуючі коефіцієнти не будуть змінені або застосовані будь-яким іншим чином, що може призвести до втрат та/або збитків та/або недержання правомірно очікуваних доходів такими суб'єктами господарювання.	
Частини відсутні	Суб'єкт господарювання, який виробляє або має намір виробляти електричну енергію	Зазначені зміни мають на меті фінансово стимулювати забезпечення згладжування

	<p>з альтернативних джерел енергії, та на якого поширюються вимоги цієї статті, має право повернутися до умов стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії, що встановлені статтею 9¹ цього Закону та діяли до 1 липня 2020 року у разі, якщо на підставі порядку, правил та вимог, встановлених Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, протягом року після їх затвердження такий суб'єкт господарювання встановить та введе в експлуатацію накопичувач енергії потужністю не менше ніж 15 відсотків від встановленої потужності об'єкта, що виробляє електроенергію з альтернативних джерел, та в обов'язковому порядку братиме участь у ринку допоміжних послуг та надаватиме допоміжні послуги оператору системи передачі.</p> <p>Порядок, правила та вимоги для повернення до умов стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії, що встановлені статтею 9¹ цього Закону та діяли до 1 липня 2020 року, затверджуються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.</p> <p><...></p>	<p>пікових навантажень на об'єкти сонячної генерації, стабілізації режиму відпуску електричної енергії, пов'язаної з нестабільністю погодних і часових умов, та балансуванню ринку електричної енергії</p>
--	---	--

Закон України «Про ринок електричної енергії»		
Розділ XVII "Прикінцеві та перехідні положення"	Розділ XVII "Прикінцеві та перехідні положення"	
<p><...></p> <p>11. Частка відшкодування гарантованому покупцю суб'єктами господарювання, які входять до складу балансувальної групи гарантованого покупця та здійснюють продаж електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії на об'єктах електроенергетики, встановлена потужність яких не перевищує 1 МВт, за "зеленим" тарифом або аукціонною ціною, вартості врегулювання небалансу гарантованого покупця становить:</p> <p><...></p> <p>До 31 грудня 2029 року відшкодування суб'єктом господарювання, який виробляє електричну енергію на об'єктах електроенергетики, що використовують енергію вітру, та входить до складу балансувальної групи гарантованого покупця, вартості свого небалансу гарантованому покупцю здійснюється у разі відхилення фактичних погодинних обсягів відпуску електричної енергії такого суб'єкта господарювання від його погодинного графіка відпуску електричної енергії більш як на 10 відсотків.</p>	<p><...></p> <p>11. Частка відшкодування гарантованому покупцю суб'єктами господарювання, які входять до складу балансувальної групи гарантованого покупця та здійснюють продаж електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії на об'єктах електроенергетики, встановлена потужність яких не перевищує 1 МВт, за "зеленим" тарифом або аукціонною ціною, вартості врегулювання небалансу гарантованого покупця становить:</p> <p><...></p> <p>До 31 грудня 2029 року відшкодування суб'єктом господарювання, який виробляє електричну енергію на об'єктах електроенергетики, що використовують енергію вітру, а також суб'єктом господарювання, який виробляє електричну енергію з біомаси, та входить до складу балансувальної групи гарантованого покупця, вартості свого небалансу гарантованому покупцю здійснюється у разі відхилення фактичних погодинних обсягів відпуску електричної енергії такого суб'єкта господарювання від його погодинного графіка</p>	<p>Виробництво електроенергії з біомаси також не дає можливості забезпечення стабільного і чіткого виробництва електроенергії без будь-яких відхилень з наступних причин.</p> <p>Відповідні підприємства при виробництві електроенергії використовують відходи від лісової продукції, сільського господарства.</p> <p>Вказані відходи, на відміну від газу, вугілля та інше, по своїй структурі є неоднорідними та з різними характеристиками, які впливають на процес виробництва електроенергії: вологістю – від 20 до 50 %, калорійністю – від 1900 ккал/кг до 3400 ккал/кг, питомою вагою деревини від 400кг/м³ (листяні та хвойні породи) до 850 кг/м³ (твердолистяні породи).</p> <p>При спалюванні цих відходів постійно змінюються показники роботи котла та відбувається нерівномірність вироблення пари, яка подається на турбогенератор, який, в свою чергу, через різну кількість пари виробляє різну кількість електроенергії, що подається в мережу.</p> <p>Тому забезпечити нульові відхилення від прогнозованої та відпущеної</p>

<...>	відпуску електричної енергії більш як на 10 відсотків. <...>	електричної енергії при її виробництві з біомаси на практиці є неможливим. За таких умов, необхідно як і для виробників електричної енергії, що використовують енергію вітру та сонця, передбачити відсоток допустимих відхилень і для суб'єктів, які використовують біомасу.
<p>II. Прикінцеві та перехідні положення</p> <p>1. Цей закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім підпункту 4 пункту 2 розділу I цього Закону, який набирає чинності з 1 січня 2021 року.</p> <p>До дати набрання чинності підпунктом 4 пункту 2 розділу I цього Закону, вартість електричної енергії, не відпущеної за “зеленим” тарифом або за аукціонною ціною виробником електричної енергії, який здійснює продаж електричної енергії за “зеленим” тарифом відповідно до цього Закону, або виробником, який за результатами аукціону набув право на підтримку, у результаті виконання ним команди оператора системи передачі на зменшення навантаження, відшкодовується такому виробнику оператором системи передачі.</p> <p>Абзац відсутній</p>	<p>На період до завершення, з урахуванням положень цього Закону, проведення гарантованим покупцем в повному обсязі розрахунків, оплата відпущеної електричної енергії, виробленої на об'єктах</p>	<p>Через недостатність коштів в ДП «Гарантований покупець» ряд енергогенеруючих підприємств, зокрема тих, що здійснюють виробництво електроенергії з біомаси і біогазу, знаходяться вкрай важкому становищі.</p> <p>Проведений аналіз стану розрахунків за поставлену електричну енергію свідчить про значний дисбаланс виплат гарантованого покупця за «зеленим тарифом».</p> <p>Так, у 2019 році 89% виплат по «зеленому тарифу» отримали сонячні та вітрові електростанції (СЕС та ВЕС), при цьому на станції на біомасі та біогазі припало 7% виплат.</p> <p>Згідно із затвердженою Кабінетом Міністрів України Енергетичною</p>

	<p>електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії з використанням біомаси і біогазу, враховуючи значну паливно-сировинну складову, соціальні та екологічні завдання і наслідки їх діяльності, не може бути меншою 60 відсотків суми, яка підлягає оплаті у відповідному розрахунковому періоді (місяці), включаючи оплату заборгованості, що виникла у період до набрання чинності цим Законом.</p>	<p>стратегією України до 2035 року, коефіцієнт між виробництвом сонячної енергії та енергії з біомаси повинен бути наближений до 2:1.</p> <p>В даний час різниця в загальній встановленій потужності на початку 2019 року, становить 30:1 на користь СЕС.</p> <p>При цьому вартість сировини в затратах підприємств для вироблення електричної енергії з біомаси складає не менш ніж 60% від всієї виручки таких підприємств.</p>
<...>	<...>	